

Høringsvar Fremtidens Sygehuse i Region Syddanmark

FOA Social- og Sundhedssektoren (FOA-SOSU) i Region Syddanmark takker for muligheden for at afgive høringsvar på oplægget om fremtidens sygehuse i Region Syddanmark.

Indledningsvis skal det bemærkes, at FOA-SOSU er bevidst om, at forligspartnerne bag strukturreformen har skabt en vanskelig økonomisk situation for regionerne. Den centrale styring af regionernes økonomi, tiltagende rekrutteringsvanskeligheder og kravet om et mere effektivt og kvalitetsbetonet sygehusystem gør, at der er behov for, at Region Syddanmark omstrukturerer det nuværende sygehusvæsen.

FOA-SOSU er enig i, at det økonomiske udgangspunkt for sygehusvæsenet umiddelbart kan blive et valg mellem kvalitet overfor nærhed, korte afstande overfor høj specialisering osv. For FOA-SOSU er det vigtigt, at der holdes et realistisk fokus på de eksisterende ressourcer på både nu og i fremtiden – men det er også vigtigt at understrege, at FOA-SOSU ser det som absolut nødvendigt, at der arbejdes frem imod et sygehusvæsen, hvor regionens sygehuse til stadighed er borgernes bedste valg – og dette omfatter i særdeleshed også borgerne i udkantsområderne.

For at fremtidssikre sygehusvæsenet i Region Syddanmark er det vigtigt, at der sker en optimal udnyttelse af alle eksisterende ressourcer – ikke mindst personaleressourcerne.

Trepartsaftalen mellem regeringen, KL, Danske Regioner, LO og AC fastslår, at problemstillingen om uddannelse og rekruttering til den offentlige sektor skal tages meget alvorligt i de kommende år, hvis den offentlige sektor, herunder sygehusene, skal leve op til fremtidens kvalitetskrav.

Også Regionsrådet har sat problemstillingen på dagsordenen og FOA-SOSU deler Regionrådets opfattelse af at: *sundhedsvæsnets største udfordring i de kommende år vil være at rekruttere og fastholde kvalificeret arbejdskraft med de relevante kompetencer.*

FOA-SOSU forventer derfor også, at organiseringen af fremtidens sygehuse vil tage udgangspunkt i en grundig, systematisk og sammenhængende afklaring af personaleressourcernes anvendelse, herunder kompetenceudvikling og opgaveglidning.

I høringsmaterialet nævnes, at der er en problematisk rekrutteringssituation for: *Speciallæger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale.*

En meget stor del af *andet sygehuspersonale* udgøres af FOA-SOSUs faggrupper. Social- og sundhedsassistenterne udgør i den sammenhæng en særlig vigtig faggruppe, da den er registreret på listen over regionens flaskehalsområder. Derfor vil der i høringsvaret indgå en nærmere beskrivelse af denne faggruppe samt en præcisering af de særlige problemstillinger, der knytter sig til social og sundhedsassistenternes mulighed for at kunne udnytte deres kompetence fuldt ud.

En optimal anvendelse af social- og sundhedsassistenternes kompetencer vil blive et vigtigt redskab i forhold til rekruttering og fastholdelse af faggruppen i fremtiden.

FOA-SOSUs faggrupper

FOA-SOSUs faggrupper på sygehusene i Region Syddanmark omfatter social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere, neurofysiologiassistenter og portører. De udgør et grundlæggende fundament på alle sygehuse i Region Syddanmark. Sygehjælperne bidrager med mangeårig erfaring samt en bred og solid viden om plejeområdet. For social- og sundhedsassistenter og portører gælder det, at begge faggrupper har store udviklingsmuligheder, der vil være til gavn for den samlede opgaveglidning på regionens sygehuse.

Social- og Sundhedsassistenter i Region Syddanmark

Selvom social- og sundhedsassistentuddannelsen efterhånden har eksisteret i 15 år, er det FOA-SOSUs erfaring, at der i offentligheden ikke er stort kendskab til uddannelsen samt det udviklingspotentiale faggruppen har.

Social- og sundhedsassistentuddannelsen

Social- og sundhedsassistentuddannelsen er en vekseluddannelse mellem teori og praktik. Uddannelsen varer 2 år og 10 måneder, hvori social- og sundhedshjælperuddannelsen eller tilsvarende uddannelse/erfaring indgår.

Uddannelsen til social- og sundhedsassistent giver forudsætninger for:

- at vurdere behov for og selvstændigt at tilrettelægge, udføre og evaluere grundlæggende sundheds- og sygeplejeopgaver inden for social- og sundhedssektorens bistands-, pleje- og omsorgsområde
- at vurdere behov for og selvstændigt at tilrettelægge og udføre sammensatte omsorgsopgaver og aktiverende arbejde, herunder stimulering af fysiske, intellektuelle og kreative funktioner i forhold til det enkelte menneske og grupper af borgere
- at kunne udføre koordinerende og undervisende opgaver

Sundhedsstyrelsen definerer sygeplejefagligt personale som:

Personale, der som f. eks. sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter selvstændigt udfører sygeplejefaglige opgaver og personale, der i forbindelse med delegation (medhjælp) har fået overdraget sygeplejefaglige opgaver.

Sundhedsstyrelsen anbefaler i rapport 26. juni 2007, at personalesammensætningen på specialiserede afdelinger som eksempelvis akut modtageafdelinger og traumecentre sammensættes af:

Alle personalegrupper med kompetence og interesse i undersøgelse, diagnostik og behandling af akutte patienter bør indgå i den fælles akutmodtagelse. Det gælder særligt faggrupper som læger, sygeplejersker, plejepersonale, radiografer og bioanalytikere

Social- og sundhedsassistenternes fleksibilitet

FOA offentliggjorde i starten af året en undersøgelse, der viste at social- og sundhedsassistenterne gerne påtager sig nye udfordringer, men 6 ud af 10 sygehusansatte social og sundhedsassistenter oplever, at barriere som faggrænser og traditioner betyder, at der er opgaver, de ikke får lov at udføre. Mere end halvdelen af de adspurgte social- og sundhedsassistenter peger også på, at der er opgaver de gerne vil udføre, men som man ledelsesmæssigt ikke ønsker social- og sundhedsassistenter varetager.

Social- og sundhedsassistenterne er altså uddannet til at have selvstændige kompetence- og ansvarsområde og de refererer til afsnitslederen på lige fod med eksempelvis sygeplejerskerne. Social- og Sundhedsassistenterne har med andre ord et solidt fagligt grundlag for at blive oplært i mange forskelligartede sygeplejefaglige opgaver. For at imødekomme de fremtidige udfordringer som er skitseret i indledningen af dette høringssvar, bør social- og sundhedsassistenterne anvendes i langt bredere sammenhæng end det eksempelvis sker i dag på sygehusene i Region Syddanmark.

Regeringens og Danske Regioners nye kræftplan

FOA-SOSU mener, at regeringens og Danske Regioners kræftplan er et vigtigt skridt i den rigtige retning for at garantere danske kræftpatienter en ordentlig behandling. Men skal planen fungere må sygehusene se på en ny fordeling af opgaverne. Manglen på specialuddannet personale kan afhjælpes ved en ny fordeling af opgaverne. Kræftområdet er et af de områder, hvor social- og sundhedsassistenterne hurtigt vil kunne gøre en stor forskel. Der er allerede nu gode erfaringer fra Odense Universitetshospital og Vejle-Give Sygehus, der fortsat kan videreudvikles. Den nyetablerede videreuddannelse indenfor mammografiscreening har fået stor tilslutning fra social- og sundhedsassistenterne.

Dilemmaer for social- og sundhedsassistenterne

FOA-SOSU opfordrer Region Syddanmark til at anvende og udvikle det potentiale som social- og sundhedsassistenterne har gennem deres sygeplejefaglige uddannelse. Den nuværende situation på sygehusene i Region Syddanmark viser en stor vilkårlighed i den måde som social- og sundhedsassistenternes kompetencer anvendes på.

Der er mange gode erfaringer på, hvordan faggruppens kompetencer allerede nu anvendes fuldt ud på enkelte afdelinger i regionens sygehuse. Mange af de nuværende erfaringer er startet med visionære ledelser, der turde tænke nyt og nedbryde faggrænser. Desværre er den modsatte erfaring også fremtrædende på sygehusene i Region Syddanmark, hvor social- og sundhedsassistenterne både kan og vil, men ikke får lov på grund af traditioner og manglende ledelsesopbakning.

Social- og sundhedsassistenternes kompetencer anvendes således meget vilkårligt på sygehusene i Region Syddanmark alt efter hvilket sygehus/afdeling, de er ansat på.

Sygehusportører

Også sygehusportørerne bør tiltænkes en ny og langt mere offensiv rolle i forhold til opgaveglidning på sygehusene i region Syddanmark. Sygehusportørerne har allerede nu mange patientrelaterede og understøttende funktioner, og der er også for denne faggruppe gode erfaringer med opgaveglidning på flere af regionens sygehuse. Portørernes uddannelse er bygget op med elementer, der gør faggruppen meget fleksibel. Grunduddannelse suppleres med en valgfri overbygning indenfor enten:

- ✓ Genoptræning/Speciallejring af patienter og psykisk syge.
- ✓ Renovation/EDB-lagerstyring/Tekniske hjælpemidler/Posthåndtering

Faggruppen indgår også i specialiserede funktioner som sektions-, kapel-, og operationsgangsportør. Sygehusportørerne har gennem deres uddannelse alle forudsætninger for at indgå i teams på de enkelte sygehusafdelinger. De har en høj status blandt sygehusets andre faggrupper. Deres kompetencer bør anvendes offensivt i en overordnet strategi for opgaveglidning på Region Syddanmarks sygehuse.

Anbefalinger

FOA-SOSU anerkender betydningen af specialisering og maksimal udnyttelse af faggruppernes ressourcer, så med udgangspunkt i høringsmaterialet, sundhedsstyrelsens retningslinjer og trepartsaftalens konklusioner vil FOA-SOSU fremsætte følgende anbefalinger:

Systematisk og strategisk opgaveglidning

- ✓ Sygehusvæsenet i Region Syddanmark skal satse strategisk på opgaveglidning mellem alle faggrupper. Forudsætningen er, at den enkelte medarbejders faglige og personlige kompetencer bliver afdækket
- ✓ Der skal etableres en særlig indsats for at udvikle ledergruppen til imødekomme de krav, som der stilles til moderne personaleledelse, herunder især til at håndtere kompetenceafklaring og forandringsprojekter.
- ✓ Retningslinjer for systematisk kompetenceudvikling skal fastsættes centralt i regionen, så ledelsens kompetenceprofil, afdelingskompetenceprofilerne og medarbejdernes personlige kompetenceprofil har et sammenhængende fokus på opgaveglidning og videreuddannelse. Det er afgørende at sikre, at der ikke findes stillinger, hvor de enkelte faggruppers kompetencer ikke anvendes optimalt.

Brug social- og sundhedsassistenters ressourcer

- ✓ Ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv bør der være mere fokus på at anvende social- og sundhedsassistenternes kompetencer fuldt ud. Den vilkårlige udvikling og brug af faggruppens kompetencer, der lige nu finder sted indenfor det samlede sygehusvæsen i Region Syddanmark skal erstattes af en af en strategisk og tilrettelagt udvikling.
- ✓ Ved at anvende social- og sundhedsassistenternes potentiale i opgaveglidning vil det være muligt at skabe attraktive arbejdspladser som igen vil blive et vigtigt element i rekruttering og fastholdelse af faggruppen.
- ✓ Treparts aftalens tilsagn om en markant forøgelse af uddannelsespladser til social- og sundhedsassistentuddannelsen skal følges op af en planlægning, der sikrer det nødvendige antal praktikpladser til social- og sundhedsassistenteleverne på regionens sygehuse. Der er i dag problemer med at skaffe det nødvendige antal praktikpladser i forhold til den nuværende dimensionering.
- ✓ Treparts aftalens parter er enige om, at der skal nedsættes en task-force, der skal se på en mere hensigtsmæssig arbejdstilrettelæggelse på sundhedsområdet. FOA-SOSU anbefaler, at det bliver en handlende task-force, der skal komme med

konkrete forslag og mulige tiltag og som kan understøtte både ledelser og medarbejdere i nytænkning.

Tag hensyn til arbejdsmiljøet – det kan koste dyrt at lade være!

For FOA-SOSU er det afgørende at den nye sygehusstruktur i sin opbygning og implementering tager hensyn til såvel det fysiske samt psykiske arbejdsmiljø.

- ✓ Den nye sygehusstruktur vil uundgåeligt betyde omlægning af afdelinger og arbejdsområder. For FOA-SOSU er det vigtigt, at der laves en plan for, hvordan omlægningen iværksættes i forhold til medarbejderne – uanset faggruppe. FOA-SOSU vil anbefale, at Regionsrådet her og nu laver en gennemgående, sammenhængende og dermed fremtidssikret sygehusplan, så der er mest muligt stabilitet for medarbejderne i årene fremover. De har en stor opgave i forhold til de udfordringer sygehusvæsnet står over for, og det er nødvendigt, at give dem arbejdsvilkår, der sikrer, at de kan fokusere på opgaven og ikke bliver forstyrret af konstante strukturændringer.

Med ønsket om et fremtidigt samarbejde.

Med venlig hilsen

FOA – Social og sundhedssektoren i Region Syddanmark

Sektorformand Kirsten Dybro, FOA Svendborg

Fællestillidsrepræsentant Hanne Hansen, Sygehus Fyn

Sektorformand Hans Jørgensen, FOA Odense

Fællestillidsrepræsentant Jytte Laen, FTR Odense Universitetshospital

Sektorformand Maiken Madsen, FOA Lillebælt

Fællestillidsrepræsentant Jytte Laen, FTR Odense Universitetshospital (Middelfart)

Sektorformand Anne Margrethe Holst, FOA Kolding

Fællestillidsrepræsentant Kirsten Hobolth, Kolding Sygehus

Sektorformand Kirsten Fejrskov, FOA Vejle

Fællestillidsrepræsentant Jens Erik Spedtsberg, Vejle-Give Sygehus

Sektorformand Kirsten Elbæk, FOA Varde

Fællestillidsrepræsentant Hanne Find, Sydvestjysk Sygehus

Sektorformand Connie Geissler FOA Esbjerg

Fællestillidsrepræsentant Hanne Find, Sydvestjysk Sygehus

Sektorformand Vera Jensen, FOA Sønderjylland

Fællestillidsrepræsentant Camilla Risbjerg, Sygehus Sønderjylland/Haderslev Sygehus

Tony Hansen, FOA Sønderborg

Fællestillidsrepræsentant Kirsten Jakobsen, Sygehus Sønderjylland/ Sønderborg Sygehus